

P ř i p o m í n k y

České advokátní komory k návrhu vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů

Obecně

Česká advokátní komora je přesvědčena, že poslední znění návrhu vyhlášky jde nad rámec toho, co bylo příčinou zrušení vyhlášky č. 484/2000 Sb.; není zřejmé, proč by měl být odlišný režim náhrady nákladů právního zastoupení limitován částkou 50 000 Kč, když jde o hranici, ke které se Ústavní soud ani Nejvyšší soud v žádném ze svých rozhodnutí nevyjadřoval – naopak vždy byly z hlediska oprávněnosti přiznání náhrady nákladů právního zastoupení posuzovány toliko případy, kdyby byly vymáhány „bagatelní“ pohledávky nikoli z důvodu jejich vymožení, ale z důvodu přiznání náhrady nákladů řízení, a to subjekty, jejichž jediným předmětem podnikání je nákup a vymáhání těchto pohledávek. Druhou skupinu případů pak představují územní samosprávné celky a stát (včetně např. České televize) v případě, že disponují právním aparátem (viz např. nález sp. zn. I. ÚS 2310/13 ze dne 13. 3. 2014).

Pokud se tedy Ministerstvo spravedlnosti snaží vypořádat s takto definovaným problémem, kdy přísudek (resp. ta část, která odpovídá odměně advokáta ve smyslu § 151 odst. 2 o.s.ř.) je zjevně nepřiměřený vymáhané bagatelní pohledávce a z tohoto důvodu vzniká v převážně laické veřejnosti dojem určité nespravedlnosti, jsme hluboce přesvědčeni, že je potřeba omezit se při stanovení působnosti novely vyhlášky toliko na tento okruh pohledávek a nerozšiřovat jej nad rámec potřebného, tak jak se s touto otázkou vypořádal Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/12). Toto považujeme za nejzazší hranici, byť s vědomím, že se v tomto směru tvrzená nespravedlnost přenesla na věřitele disponující větším množstvím drobných pohledávek.

Tuto připomínku považujeme za zásadní

K čl. I

K bodu 3

Návrh vyhlášky poměrně nelogicky zasahuje do § 12 odst. 3 AT, který upravuje zvýšení odměny při spojení dvou a více věcí jinak než na základě zákona. Pokud má být otázka spojení věcí (a následné odměny) řešena s použitím tarifní hodnoty, potom je nutné tuto otázku řešit v ustanovení § 8 odst. 3 AT a nikoli v ustanovení § 12, které věcně upravuje zvýšení nebo snížení již stanovené odměny (a nikoli její výpočet).

Zároveň s tím navrhujeme, aby se sjednotila pravidla pro spojování věcí ze zákona a na základě jiných skutečností, a to tak, aby se výsledná tarifní hodnota určila součtem tarifních hodnot (tj. nikoli součtem odměn podle jednotlivých tarifních hodnot spojených věcí, ale součtem tarifních hodnot a z nich následně stanovené odměny podle § 7, která bude stejná pro všechny spojené věci).

K bodu 4

K odst. 1

Vzhledem k definici problému, který je navrhovanou novelou advokátního tarifu řešen, jsme přesvědčeni, že omezení výše náhrady nákladů právního zastoupení (odměny advokáta) je ospravedlnitelné pouze tam, kde se jedná o spory ze spotřebitelských smluv uzavřené adhezním způsobem, tj. tam, kde na jedné straně vystupuje spotřebitel a na druhé straně podnikatel, přičemž spotřebitel neměl skutečnou příležitost ovlivnit obsah zásadních podmínek této smlouvy. Ve sjednocovacím nákladovém nálezu sp. zn. I. ÚS 3923/11 Ústavní soud definoval „formulářovou“ žalobu tak, že nárok v bagatelní věci je uplatňován vůči spotřebiteli, přičemž vznikl ze smlouvy, anebo jiného právního důvodu, avšak spotřebitel byl fakticky vyloučen z možnosti sjednat si podmínky plnění s jiným obsahem (typicky půjde zejména o smlouvu o přepravě, dodávce tepla nebo energií, spotřebitelském úvěru, běžném účtu, o poskytování služeb informační společnosti, o poskytování služeb elektronických komunikací, o pojistnou smlouvu, o regulační poplatek podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění aj.). Totéž Ústavní soud zopakoval i v kasačním nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/12, kde znovu popsal, že řešení je třeba hledat v těchto typech občanskoprávních sporů:

- i. řízení, v nichž proti rozsudku nalézacího soudu není odvolání přípustné (řízení v tzv. bagatelních sporech),
- ii. spory zahajované tzv. formulářovou žalobou (jednotlivé žaloby se v zásadě liší jen údaji o žalovaných a žalované částce),
- iii. pohledávky ze smluv, kde jednou ze stran byl spotřebitel,
- iv. smluvní vztahy, při nichž je spotřebitel fakticky vyloučen z možnosti sjednat si občanskoprávní smlouvu s jiným obsahem.

Z výše uvedeného důvodu se rovněž se domníváme, že předchozí vymezení „formulářové“ žaloby byla s ohledem na judikaturu vhodnější (viz slova „*návrh je individualizován pouze osobou žalovaného a žalovanou částkou*“); navrhuje proto se k této formulaci vrátit.

Pokud však nebude takto pojaté vymezení formulářové žaloby akceptováno, navrhuje alternativně jako variantu I takové znění § 14b odst. 1, které nebude členěno na písmena, a to z obavy, aby nebyly jednotlivé podmínky použití § 14b posuzovány individuálně (tj. nikoli kumulativně).

Dále navrhuje rozdělit tarifní hodnotu do několika pásem, aby byly odlišeny případy vymáhání relativně drobných pohledávek (do 500 Kč) a pohledávek v řádu několika tisíců Kč. Byť náhrada nákladů podle takto stanovených pásem tarifních hodnot nebude nijak dramaticky odlišná, musí být v určité míře zachován princip spravedlnosti a přímé úměry, kdy náklady na vymáhání pohledávky v řádech tisíců Kč jsou zákonitě vyšší než vymáhání pohledávek v řádu stovek Kč. Vše pochopitelně za situace, kdy žádná z navržených náhrad nemůže pokrýt skutečné výdaje, které účastníkům řízení zastoupeným advokátem při vymáhání pohledávek vznikají. Podotýkáme, že jde o pásma, která již byla součástí ministerského návrhu vyhlášky.

Tuto připomínku považujeme za zásadní

V navrženém § 14b odst. 1 písm. c) je uvedeno, že podmínkou pro aplikaci § 14b je přiznána plné náhrady nákladů řízení; *a contrario* to znamená, že při přiznání částečné

náhrady nákladů (při částečném úspěchu ve sporu) se ustanovení § 14b nepoužije. Vzniká otázka, zda je tento závěr shodný s úmyslem předkladatele.

K odst. 2

Předpokládáme, že nebylo v úmyslu Ministerstva spravedlnosti vztáhnout takto stanovené náhrady nákladů právního zastoupení v exekučním řízení na výkon veškerých rozhodnutí, ale pouze na rozhodnutí, která se upravují v navrženém § 14b odst. 1. Z tohoto důvodu je nutné doplnit do předmětného ustanovení odkaz na tento druh řízení.

K odst. 4

Změna legislativně-technického charakteru.

K odst. 5

Navrhujeme stanovit tzv. režijní paušál ve výši 200 Kč. Vycházíme z toho, že úmyslem ministerstva je snížit náhradu nákladů právního zastoupení v daném okruhu případů na minimum, ovšem u režijního paušálu je tato otázka výrazně sporná, neboť náklady na hovorné, poštovné a přepravné jsou skutečnými náklady, které při poskytování právních služeb vznikly a budou vznikat ve stejné výši bez ohledu na to, kolik bude činit náhrada odměny advokáta. Proto navrhujeme do výše režijního paušálu buď vůbec nezasahovat, nebo jej snížit toliko částečně, aby pokryl alespoň některé náklady, které má na základě ustanovení § 13 odst. 3 AT pokrývat. Podotýkáme, že nárok na náhradu nákladů má advokát ze zákona a pokud ji klient jako náklad na pořízení právní služby vynaložil, měla by tato částka jít k tíži dlužníka, který nezaplatil ani na základě předžalobní upomínky.

Tuto připomínku považujeme za zásadní

K čl. II

Návrh vyhlášky neřeší pouze změnu náhrady nákladů právního zastoupení, ale rovněž odměnu advokáta jako takovou – viz novelizační bod 3. Z tohoto důvodu je potřeba vztáhnout přechodné ustanovení i na odměnu advokáta jako takovou, nikoli pouze na odměnu v rámci rozhodování soudu o nákladech řízení ve smyslu § 151 odst. 2 o.s.ř.

Dále nesouhlasíme s tím, aby se působnost vyhlášky (v rozsahu zvláštní úpravy náhrady odměny advokáta) vztahovala na probíhající řízení. Takovýto postup by byl velmi nestandardní a mohl by se dotknout celé řady ústavních práv účastníků řízení, což by vyvolalo zbytečné soudní spory a s tím spojenou nepředvídatelnost práva a právní nejistotu.

Tuto připomínku považujeme za zásadní

Závěr

Veškeré výše uvedené připomínky jsou po legislativní stránce zapracované do textu návrhu vyhlášky, který uvádíme níže.

VYHLÁŠKA

ze dne2014,

kteřou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo spravedlnosti stanoví podle § 22 odst. 3 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění zákona č. 79/2006 Sb., a podle § 374a písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění zákona č. 30/2000 Sb.:

Čl. I

Vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění vyhlášky č. 235/1997 Sb., vyhlášky č. 484/2000 Sb., vyhlášky č. 68/2003 Sb., vyhlášky č. 618/2004 Sb., vyhlášky č. 276/2006 Sb., vyhlášky č. 399/2010 Sb., vyhlášky č. 486/2012 Sb., nálezů Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 116/2013 Sb., a vyhlášky č. 390/2013 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 2 se za slova „o mimosmluvní odměně“ vkládají slova „ , nestanoví-li tato vyhláška jinak“.

2. V § 1 odstavec 3 zní:

„(3) Výše odměny advokáta ustanoveného soudem se určí podle ustanovení o mimosmluvní odměně; § 12 odst. 2 se přitom neužije.“.

~~3. V § 12 odstavec 3 zní:~~

~~„(3) Při spojení dvou a více věcí, pro něž spojení ke společnému projednání není stanoveno jiným právním předpisem, se za tarifní hodnotu považuje součet tarifních hodnot spojených věcí.“.~~

3. V § 8 odst. 3 zní:

„(3) Při spojení dvou a více věcí se za tarifní hodnotu považuje součet tarifních hodnot spojených věcí.“.

4. Za část čtvrtou se vkládá nová část pátá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST PÁTÁ ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O NÁHRADĚ NÁKLADŮ ŘÍZENÍ

§ 14b

VARIANTA I

(1) V občanském soudním řízení, jehož předmětem je peněžité plnění nepřevyšující 10 000 Kč, které bylo zahájeno návrhem podaným na ustáleném vzoru

uplatněném opakovaně tímž žalobcem, přičemž návrh je individualizován pouze osobou žalovaného a žalovanou částkou a v němž byla žalobci přiznána plná náhrada nákladů řízení, činí pro účely stanovení náhrady nákladů řízení sazba odměny za každý úkon právní služby do podání návrhu na zahájení řízení včetně z tarifní hodnoty

<u>1. do 500 Kč</u>	<u>200 Kč,</u>
<u>2. přes 500 Kč do 1000 Kč</u>	<u>300 Kč,</u>
<u>3. přes 1000 Kč do 3000 Kč</u>	<u>500 Kč,</u>
<u>4. přes 3000 Kč do 5000 Kč</u>	<u>700 Kč,</u>
<u>5. přes 5000 Kč do 7000 Kč</u>	<u>900 Kč,</u>
<u>6. přes 7000 Kč do 10000 Kč</u>	<u>1000 Kč.</u>

VARIANTA II

(1) V občanském soudním řízení, jehož předmětem je peněžité plnění nepřevyšující 10 000 Kč, které bylo zahájeno návrhem podaným na ustáleném vzoru uplatněném opakovaně tímž žalobcem ve sporech ze spotřebitelských smluv, jejichž základní podmínky neměl spotřebitel skutečnou příležitost ovlivnit, přičemž návrh je individualizován pouze osobou žalovaného a žalovanou částkou a v němž byla žalobci přiznána plná náhrada nákladů řízení, činí pro účely stanovení náhrady nákladů řízení sazba odměny za každý úkon právní služby do podání návrhu na zahájení řízení včetně z tarifní hodnoty

<u>1. do 500 Kč</u>	<u>200 Kč,</u>
<u>2. přes 500 Kč do 1000 Kč</u>	<u>300 Kč,</u>
<u>3. přes 1000 Kč do 3000 Kč</u>	<u>500 Kč,</u>
<u>4. přes 3000 Kč do 5000 Kč</u>	<u>700 Kč,</u>
<u>5. přes 5000 Kč do 7000 Kč</u>	<u>900 Kč,</u>
<u>6. přes 7000 Kč do 10000 Kč</u>	<u>1000 Kč.</u>

(2) ~~Ve věcech výkonu rozhodnutí~~ **Jde-li o výkon rozhodnutí ve věcech podle odst. 1,** činí pro účely stanovení náhrady nákladů řízení sazba odměny za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a za sepsání návrhu na zahájení řízení 100 Kč za každý z těchto úkonů.

(3) Sazba odměny za další úkony právní služby pro účely stanovení náhrady nákladů v řízeních podle odstavce 1 a 2 se stanoví podle § 7.

(4) Celková výše odměny pro účely stanovení náhrady nákladů v řízení podle odstavce 1 nepřevyší vyšší tarifní hodnoty **tarifní hodnotu.**

(5) Paušální částka jako náhrada výdajů na vnitrostátní poštovné, místní hovorné a přepravné pro účely stanovení náhrady nákladů řízení činí **200 Kč za každý z úkonů právní služby podle odstavce 1 a 2.**

- a) 100 Kč za každý z úkonů právní služby hrazený podle odstavce 1 a 2,
- b) 300 Kč za každý z úkonů právní služby hrazený podle odstavce 3.

(6) Ustanovení § 6 a § 8 až 12 se použijí přiměřeně.“

Dosavadní část pátá se označuje jako část šestá.

Čl. II
Přechodné ustanovení

(1) Za právní služby poskytnuté přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky přísluší advokátovi odměna podle dosavadních právních předpisů.

(2) V řízení podle § 14b odst. 1 až 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky, které bylo zahájeno přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky a ve kterém nebylo přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky rozhodnuto o nákladech řízení, se postupuje podle § 1 a § 14b vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti této vyhlášky dosavadních právních předpisů.

Čl. III
Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. července 2014.

ministřyně